

הקינואה שנשתלה לניסיון (עם שני זנים שונים), כתחליף לתלתן ולשחת, אמורה להיקטף בשבוע הבא ולהישלח לקבוץ דליה. ועל פי התוצאות נקבל החלטה להמשך הגידול. גם הכוסברה, אף היא לאחר שלושה שבבי קציר, תיקטף בקרוב לגרעינים.

מטעים:

שקדים - מטע השקדים שליווה אותנו בשני עשורים האחרונים מגיע לסימום והשנה אנו משלימים תהליך של עקירת המטע שהתחלנו בו לפני שנה. אנו מורידים את השקדים הירוקים ומיד אחר כך נפרדים מהעצים.

תאנים - אריית התאנים תחל בסוף חודש יוני ותחילת יולי, והחברים מוזמנים להצטרף לצוות המתנדבים הוותיק והמסור – נא להכין שרוולים וכפפות.

בית הקירור – עובר בימים אלו שיפוץ בהתאם לתוכנית השקעות, כך שיוכל לשמש אותנו טוב יותר, בעיקר את גידול התאנים, ובעלויות חשמל נמוכות יותר.

זיתים – הזיתים כבר אתרי הפריחה, מושקים ומטופלים. ונראה כי זאת תהיה שנה טובה בעיקר לזן השולט אצלנו - הברנע. גם הזן הצעיר גדל לאיטו בקצב המתאים ורואים כבר פירות ראשונים.

בננות – קטיף ראשון של נטיעות אביב החל בחודש מרץ, ועד כה נקטפו כ-610 טון, ובעוד שלושה חודשים יצטרף גם קטיף של נטיעות הקיץ, כך שכרגע נראה שהביצוע עומד בציפיות ולכן אנו מתכננים להגדיל את השטח לקראת אביב 2022.

במקביל, בימים אלו נערכים סקרי קרקע ומים לצורך בחינת אופציות כניסה לגידולים נוספים, כגון: מטעי אבוקדו וכרם ענבים. באופן כללי

תוצאות ההצבעה בקלפי – 13.5.2021

- נציג בית אלפא למליאת המועצה:
נבחר – דני שדה.
- נציגי ציבור במינהלת החינוך בקיבוץ:
נבחרו: מור חזן, הדס זהבי, יואב סקלוט, ליאור הורוביץ, הדס שרייבמן.
- קבלה לחברות:
רון ודקלה ראודנסקיס.
ליטל ואליהן כהן.
אדווה צלניקר.
כל המועמדים קיבלו את הרוב הנדרש.
- שינוי סעיף 4.1 בתקנון הקבורה מ-2015:
בעד השינוי – 108 (64%)
נגד השינוי – 51 (30%)
נמנעו – 11
- השלמת העברת מחצבות בית אלפא
לאחזקות בית אלפא:
בעד – 137
נגד – 9
נמנעו – 24
בעלי זכות הצבעה: 281
הצביעו בפועל: 170.

סקירת רבות משק

גד"ש ומטעים

הגד"ש - הצוות סיים את הקציר ואת עבודת הכיבוש של השחת. החיטה גדלה יפה והצוות מתחיל להכין את השטחים לשנה הבאה. כעת קוטפים שעועית ותירס לתעשייה ולשוק. בשבוע הבא מתחילים לקטוף את האבטיח. השנה, חצי מהשטח הורכב על דלעת והתוצאות מהרכבה זאת הן טובות מאוד.
בסוף החודש נתחיל את קטיף העגבניות שישלחו לגן שמואל.
בינתיים, החמניות מסיימות פריחה, מתייבשות וממתינות לקציר, ואיתן גם החומוס שסיימו להשקותו.

איכות המים השתפרה בעקבות שימוש במים מושבים שאגודת המים מקבלת מתשלובת הקישון. ומליחות המים היא סביב 370 מיליגרם כלוריד לליטר, לעומת כ-420 ואפילו גם קרוב ל-500 בתקופות מסוימות.

קרקע חקלאית - לבית אלפא יש 1852 דונם של קרקעות זמניות (קרקעות אלו אינן במסגרת משטר הנחלות ואינן חלק מקרקעות המשבצת של בית אלפא) שכל שלוש שנים יש צורך לחדש את חוזה החכירה שלהן מול רשות מקרקעי ישראל. מזה כמה חודשים אנו מצויים בהליך בקשה לחוזה "עבוד יעיל", כלומר יכולת לחכור את אותן האדמות לתקופה ארוכה יותר - 7 שנים, עם אופציה לחידוש אוטומטי שלוש פעמים נוספות, כלומר ל-21 שנה.

אופציה זאת, אם אכן תתממש, תאפשר לנו להשתמש בשטחים אלו (כדוגמת שטחי כפרה וגיבול) לנטיעות ארוכות ולא רק לגידולים עונתיים.

מדגה – 2020 הייתה שנה לא פשוטה בענף, מסיבות שונות (גם קורונה), אך תמונת המצב ב-2021 מדאיגה.

בחמשת החודשים הראשונים השנה שיווקנו כ-12% פחות משנה קודמת, וגם המחיר נשחק. לפיכך, לאור ההפסדים התפעוליים של דגי גלבוש בשנים האחרונות, ולאור מכלול האיומים על ענף דגי הבריכה, כגון: ירידה בביקוש לדגים ישראלים, הורדת מכסים על יבוא מתחרה, עלייה במחירי המים, ודרישות עמידה בתקנות מי פלט ממדגים, ביצענו בעזרת "מבט יועצים", ניתוח אסטרטגי כלכלי לפעילות המדגה, שתידון בימים אלו בהנהלה.

רפת - בחמשת החודשים הראשונים של השנה הרפת ייצרה 1.7 מיליון ליטר. והרפת עמלה על שיפור בניצולת המזון והגדלת התנובות. רעיון המיזוג עם רפת נוספת ירד כרגע מהפרק (הקפאת התהליך בקבוץ אחד, וכדאיות כלכלית מול קבוץ מרוחק יותר), ובמקביל הצטרפנו לתאגיד יצרני חלב, אליו הצטרפו עד כה מעל 160 משקים (קבוציים ומושבים), האמור בעתיד לתת מענה ליצרנים אם וכאשר תתבטלנה מכסות החלב.

לולי בית אלפא – בפברואר 2021 נחתם הסכם לשלוש שנים בין המדגרות, שאמור לתרום ליציבות במשק העופות, שחווה בשנים האחרונות תנודות גדולות, ונע בין עודפים וחוסרים ביצור, וגרם לתחרות גבוהה, להורדת מחיר בשר העוף, ולהפסדי ענק למשחטות הגדולות. בחוות הבזלת ישנה הלקה הראשונה בארץ מזן "קוב" חדש, שמבוקשת יותר באזורי יהודה ושומרון, ונראה עד כה שביצועיה טובים יותר לעומת הקוב הקודם. בבית אימון מגדלים להקת קוב חדש, שמועדת להיקלט בחוות סלעית של מענית. ובחוות הבית נקלטה להקת רוס צעירה (32 שבועות), שמייצרת יותר ביצי רביה למשוכנת, ומבוקשת בתוך תחומי הקו הירוק, ונראה שעד כה אחוזי ההטלה שלה בהתאם לתוכנית.

המחצבה - במסגרת עבודה אסטרטגית שנערכה לאחרונה בעזרת חברת BDO נבחנו כמה תחומים אפשריים לפיתוח עסקי של המחצבה. הדירקטוריון בחן כל תחום ותת-תחום, דירג אותו וגיבש סדרת פעולות להמשך יישום ההמלצות. במקביל המחצבה פועלת לקידום הרחבת הסחנה ומחצבת צבאים.

האירוח – ענף האירוח שחווה שנת קורונה לא פשוטה, ערוך ומוכן עם 50 חדרים ו-180 מיטות לקהל הרחב. בחמשת החודשים הראשונים ההכנסות עדיין קטנות בכ-40% לעומת תקופה מקבילה ב-2019, אך רואים התאוששות והפער בחודש מאי הצטמצם רק ל-18%. האירוח ניצל את תקופת הקורונה למתיחת פנים לחדרי "צאלון" – בית כולל - וחזר לארח בעיקר משפחות ולאחרונה גם קבוצות שונות (ספורט, בתי ספר וכד') וסיורים. החודש אנו עומדים כבר על 60% תפוסה, האתר מלא וגם רמת שביעות הרצון של הלקוחות גבוהה.

מתחם רהיטים – החל מחודש מאי נכנסה חברת "היוצר סדנא לשילוט בע"מ" למתחם ומשתמשת באולם המרכזי שבו. החברה עוסקת בייצור שלטים למוסדות שונים (כמו: משרד התחבורה, רשות טבע וגנים וכד') והם יחלקו את המבנה יחד עם מישה, שעבד אצלנו ברהיטים ופתח עסק עצמאי משלו בחלק הצפוני של המבנה. מישה

ימשיך ללוות ולתת לנו מענה לפרויקטים שעדיין תחת אחריותנו.

אנרגיה מתחדשת - אנו נמצאים בעיצומו של פרויקט סולארי נוסף על המים, בהיקף של כ-3.8 מגה ואט על אגם 2. במקביל אנו מקדמים פרויקט סולארי קרקעי משולב אגירה עם חברת דוראל.

בית סיעודי - תוכנית התב"ע למיזם, נידונה בחודש מאי האחרון בוועדה המחוזית ואושרה בתנאים. במקביל, אנו בשלב סגירת הסכם עם שותף להקמת הבית הסיעודי ותפעולו, ובתקופה הקרובה הנושא יובא לאישור השיחה.

עובדים זרים - הצלחנו השנה להגדיל את מכסת העובדים הזרים שלנו, שמהווים כוח אדם חיוני וחשוב בצוות העבודה של ענפי התקלאות (מדגה, לול, רפת וגד"ש). בחודש מאי האחרון נכנסה במרץ לתפקיד אחראית ומלווה של העובדים הזרים, לירון נהוראי (שהחליפה את אורן טוריאל) ונאחל לה הצלחה רבה.

התפתחות עסקית עתידית - במהלך חודש מאי נערך יום מרוכז בו השתתפו כל ענפי העסק. מטרת היום הייתה לנסות ולהציג כיוונים אסטרטגיים כבסיס להמשך של תוכניות עבודה בענפים העסקיים ככלל, ולכל ענף/תחום בנפרד. במהלך היום כל מנהל ענף ותחום הכין פרזנטציה על הענף אותו הוא מנהל. על ההצלחות, האתגרים, הקשיים איתם הוא מתמודד ועל הרעיונות האפשריים לפריצת הדרך. זהו מהלך ראשון שבהמשכו יערך דיון עם כל ענף על כיוונים פוטנציאליים לקידומו, כפי שעלו בפגישה, ועל הכנת תוכנית עבודה עם "אבני דרך" ולוחות זמנים כדי לקדם כיוונים אלה. בברכה, **שרי הרפז**

מדיוני וועד ההנהלה - 26/5/2021

סדר יום:

1. אישור פרוטוקול ישיבה מס 6.21
2. החלטה לעניין חידוש חוזה חכירה זמני.
3. בחירת צוות הובלה לחגיגות ה 100.
4. עדכון מחירי החינוך לשנת הלימודים הבאה.

5. יד שנייה - איימי מקס הנדלר.

6. עדכון מחיר רכבי סידור.

דיון והחלטות

סעיף מס' 1: אישור פרוטוקול מס 6.21 :

החלטה: הפרוטוקול אושר.

סעיף מס' 2: החלטה לעניין חידוש חוזה

חכירה זמני.

תמצית הדיון: הסתיימו חוזה חכירה זמנית במספר חלקות המעובדות מזה שנים רבות על ידי הקיבוץ.

יש לפעול מול רשות מקרקעי ישראל לחידוש

החוזה ואף לשדרגם לחוזה ארוכים יותר.

החלטה: לפעול מול רמ"י לחידוש החוזה, לחלקות השונות (לפי רשימה) בשטח של 1852.86 דונם.

החלטה: הבקשה אושרה.

סעיף מס' 3: בחירת צוות הובלה לחגיגות ה-

100.

תמצית הדיון: מזה תקופה, שאנו מנסים לגייס

צוות שיוביל את חגיגות ה-100 לקיבוץ

(המתחילות בנובמבר השנה - חג המשק 99).

פורסם קול קורא לציבור, התקיימו מספר דיונים

וסיעורי מוחות בצוותים שונים. בהליכים אלו

גובשה הסכמה עם **דגנית שדה וקרן אליהו** -

שייקחו אחריות ויובילו את ההליכים.

דגנית וקרן הציגו את תפיסתן לאופן הובלת

ההליך, כאשר הן שמות כמטרה להעלות את

המוטיבציה והלכידות בקהילת בית אלפא, על

תושביה, בניה ובנותיה באשר הם. הן רואות

חשיבות גדולה בהנאה מהדרך, בשילוב רבים/ות

בעשייה שתיזכר כחוויה. בכוונתן של קרן ודגנית

לקבל מהציבור את מדרג העדפותיו ואז ביחד עם

מנהלת מש"א ניצן רימר, יגובשו הציפיות

וההדגשים לכדי תוכנית האירועים. ההנהלה

מברכת את הרכזות על הנכונות לקחת על עצמן

את התפקיד.

החלטה:

למנות את דגנית וקרן לרכזות אירועי ה-100,

חלוקת האחריות בין הצוות לאירועי התרבות

השוטפים תיקבע בהמשך. הרכזות יגבשו צוות

רחב יותר, וינתחו לפי משוב הציבור, רשימה מומלצת לאירועי התוכן. על בסיס הצעות אלו, תגובש מסגרת התקציב.

סעיף מס 4: עדכון מחירי החינוך לשנת

הלימודים הבאה.

תמצית הדיון: על מנת שנצליח לשמר ולגייס כ"א איכותי יש להציע תנאי עבודה המעודדים התפתחות והתמקצעות של עובדי המערכת וגם לספק תנאי עבודה טובים. כיום, בכל הארץ, קיים קושי רב בגיוס עובדי חינוך לרבות מנהלות חינוך למערכת החינוך הקיבוצית. ענף החינוך הקיבוצי סובל מבריחת עובדים ועזיבתם למקצוע אחר, בכל הרמות: מטפלות, מובילות, גננות, מנהלות חינוך ומדרכים לבלתי פורמאלי.

אם אנו רוצים להצליח לשמר ולגייס כ"א משמעותי ואיכותי לענף החינוך חייבים להעלות את מחיר השכ"ל. יש לציין כי השנה הגדלנו את התקציב של החינוך ז"א שאנחנו עדיין שמים בראש סדרי העדיפות את החינוך וכפי שהחלטנו ב- 2019, אך אין להסיק מכך שלא נגבה מחיר ראלי עבור חינוך ילדינו. להלן השוואת המחירים לקיבוצי הסביבה המראה את כלל התעריפים, לגילאים השונים, הנגבים בגין שירותי החינוך ניכר כי תעריפי בית אלפא נמוכים ברוב בתי החינוך:

בית אלפא חדש		שלוחות ללא תכנית ניצנים	תל יוסף	עין הנציב ללא תכנית ניצנים	בית השיטה	מולדת	חפציבה	מעוז חיים אין תכנית ניצנים		עין חרוד איחוד		בית אלפא כיום		
חברים	תושבים			חברים	ללא מע"מ		ללא מע"מ	חברים	תושבים	חברים	תושבים	חברים	תושבים	
3300	2900		3157		3090	3100				3300	3060	3280	2650	תינוקות
3200	2800		2807		2990	2750	2807			3050	2800	3050	2450	פעוטון
3100	2700		2807		2790	2650	2654			2800	2670	2810	2250	גנון
1950	1780		1847		1890	2000	1555			2150	1800	1800	1650	גן צעיר
1950	1780		1730		1890	2000	1555			1950	1950	1800	1650	גן בוגר
1462	1250	שלושה ימים 680		600			1209	731	575			1110	950	א-ב
1462	1250	יומיים-660 (גלבוט)		570 קיץ 800			950 שלושה ימים	731	575			820 (רימון)	670 (רימון)	ג
1462	1250	יומיים ערב 350 (גלבוט)		570 קיץ 800			950 שלושה ימים	731	575			710 (רימון)	670 (רימון)	ד
840	720			550 קיץ-800			950 שלושה ימים	731	575			710	670	ה-ו
580	500			300/275 קיץ-400			420	525	425			לא רלוונטי	לא רלוונטי	ז-יב'

החלטה: לעדכן את מחירי החינוך הפורמאלי והבלתי פורמאלי, בהתאם לטבלה המצורפת.

סעיף מס' 5: יד שנייה – איימי מקס הנדלר.

תמצית הדיון: הוצגה בקשה להסדרת המיזם החברתי ("הכוורת"). מצורף מכתב הסבר וחתומות חברים התומכים במיזם. ניכרת תמיכה במהות המיזם עצמו, אך ניכר כי עולות מחלוקות לדרך ומקום הפעלתו.

החלטה:

ההנהלה תומכת ברעיון, אך כתנאי לקיומו יש להסדיר את ההתאמה התכנונית והקניינית, וכן את הנהלים והבקרה להפעלת מיזם שכזה. במסגרת הליך זה, יתקיים גם מכרז ליזמים חברתיים אחרים.

ייבחן מודל של הקצאת חלל במבנה ביעוד מבנה ציבור, כאשר האחריות והעלות השוטפת נוטל על היזמים החברתיים. עד הסדרת התנאים / ככל שיוסדרו, **תאותר סככה חיצונית** המאפשרת המשך פעילות.

סעיף מס' 6: עדכון מחיר רכבי סידור.

תמצית הדיון: לאחר צמצום צי הרכב בתקופת הקורונה, ניכר כעת מחסור וזמינות. מקודמות רכישת רכב נוסף ובדיקה חוזרת לעלות הריאלית בהיקף העדכני. יש למצוא איזון בין המחיר לזמן קצר ולמרחק ארוך, לבין מי שנוסע למרחק קצר, אך מחזיק את הרכב במשך זמן ארוך. רכבים אשר נוסעים קרוב ונשארים יום שלם בחנייה במקום מסוים - עלות הנסיעה בפועל לענף סידור הרכב גדולה ממה שאנחנו מחייבים את הנהנים/משתמשים וכך נוצר גירעון בענף וגם מחסור ברכבי הסידור במהלך היום. מזכירים כי סידור הרכב לא יכול להוות פתרון ותחליף לרכב צמוד לאדם במחירים הקיימים ובצי הקיים. לפיכך, מוצע להוסיף למרכיב המחיר לק"מ, מקדם נוסף לבסיס הזמן. החישוב נעשה באופן אוטומטי באמצעות תוכנת הניהול.

דוגמא - תעריף שעתי שונה לרכבים אשר מוזמנים מעל ארבע שעות ונוסעים פחות מ-40 קילומטר. להם יהיה תעריף שעתי גבוה יותר (ידוע וקבוע) ורכבים אשר נוסעים מעל 40 קילומטר, כאשר רכיב הזמן עולה על ארבע, יהיה תעריף שעתי (מרכיב תשלום על זמן) נמוך יותר בהשוואה לתעריף שעתי ארוך לאורך נסיעה (קילומטר) קצר יחסית.

החלטה: **לאשר את התיקון בהתאם לתעריפים שיקבעו על ידי הצוות המלווה את הנושא.**

מגדל הסילו

בנה ב-1953 בכדי להחמיץ את הירק (תירס קצוץ, חיטה קצוצה וכו') להאבסת הפרות. לפני-כן היו מחמיצים את הירק בתעלה חפורה באדמה ואליה שפכו את ירק הקצוץ, אך הפחת היה גדול ולכן נמצא פתרון של מבנה גבוה, אליו הוכנס הירק מן העגלות במשאב (בלאוואר). בתוך המגדל היו חברים שהידקו (בהליכה נמרצת) את החומר השפוך.

בכדי לעלות אל תוך המבנה חיברו **סולם-ברזל** בו היו עולים, סוגרים בכל פעם פתח נוסף (או פותחים בכדי להוציא את התחמיץ).

את הסולם הזה, שהוצא מהבאר של הכפר **שועוט**, הביאו בשנת 1951 בחלקים, הפלאחים שעיבדו את שדות הנגב לאחר מלחמת-הקוממיות. **מוטי הורביץ**, שדאג לשמר את ההיסטוריה, חקק בבטון את סיפור המעשה. עבודת הקמת המבנה נמסרה ל"מחלקת הבניה של הקבוץ-הארצי". מחלקה זו הוקמה בכדי למנוע "עבודה-שכירה" בקבוצים... בזמן הבניה – נפל אחד הפועלים ושבר את רגליו וגופו.

מאיר צימבלר היה שמו.

לאור מקרה זה נתקבל מאיר צימבלר לחברות בקבוץ ולאחר שהבריא עבד בפרדס ובמקומות אחרים. הוא חי בגפו ועסק בשעותיו הפנויות בעיצוב עציצים וכדומה משברי-חרס וקרמיקה. עוד היום ניתן למצוא כלים מעשה ידיו. ליד ביתו, בגינה, גדל צבר "מלכת הלילה" (?) שפרח פעם בשנה בפריחה לבנה מרשימה ובכדי להדגיש – הופנה אליה זרקור...

את מגדל-ההחמצה החליפו במבנה של שני קירות בטון וביניהם שפכו את החומר הקצוץ והידקו בטרקטור. לאחר-מכן שימשו קירות אלה לאכסון גרעיני-כותנה להאבסה וכמחסן לבניין ולמִתְקַנֵי יום-העצמאות.

כיום עומדים שם לתפארת הדירות של משפחות יונתן פלד, ואורי דרור.

ואשר למגדל: עברו שנים בהן היה המקום עזוב, עד שהוסב למשרד "הנוי". ממש בתקופה האחרונה נעזב המבנה ועומד למעצבה, כשעל הקיר מתנוסס ציורו המופלא (2005) של בוריס דיסיאטסקי. הסולם הורחק אחר-כבוד בכדי למנוע מפגעים.

החברים מוזמנים לבקר באתר, לחקוק
בזכרונם ולהתרשם.
זכר והזכיר: יהודה גולני
סיון תשפ"א, מאי 2021
(בהזדמנות זאת – איחולי החלמה מהירה,
התחזקות ובריאות ליהודה, והתאוששות
מהאירוע שעבר).

תזכורת מהארכיון

בעקבות המפגשים "בית אלפא לאן?"
שהתקיימו בקיבוץ לפני כמה שנים,
החלטנו לחדש את מסורת הראיונות
האישיים שיזמו וקיימו בשעתם אנשי
הארכיון.
רחל אהרוני התנדבה לקחת על עצמה
את המשימה.
הראיונות הללו, שזוכים להערכה
רבה, כוללים היסטוריה משפחתית,
זיכרונות אישיים, ציוני דרך בחיים, וכל
נושא אחר שיש למתראיין או
למתראינת עניין לשמר בכתב.
הראיונות הערוכים והמוקלדים נמסרים
למרואיינים, נשמרים בארכיון, ומהווים
נכס תיעודי חשוב ויקר.
מסורת הראיונות נמשכת, וכל
המעוניינים להצטרף לרשימה הארוכה
של אלה שכבר התראיינו, מוזמנים/ות
לפנות ישירות אל רחל
(טל' 052-8890908).

מיכל ורחל

מזל טוב
בן נולד
לנויה ופֶּדָה
ברכות לכול המשפחה
וקליטה נפלאה

בין הקזוארינות, בצל הברושים

על צלע הקר, בצל הברושים
באדמת העמק החומה, הטובה
במקום בו היה פעם פרדס חושחשים
ופעם-פעם-פעם כרם ברושים
ובכו, במקום שהוא בדיוק או בערך
בין הקזוארינות, לארץ הגדר והדר
כמף אל כמף הם נחים, תלוץ ותלויץ
ותיקינו, לוחמינו וגם כמה מבני הקבוץ
ולכל הלנייה, זה כבר טקס קבוע
כמו בצו קריאה או צביטת געגוע
פלנו באים מטיפה ובת ים,
מירושלים, באר שבע ורחובות גם
נאספים שם בשקט ברחבה שממתחת
הורים, חברים, לוחמים – כולם יחד
נפגשים, מתחבקים, מעלים זכרונות
איפה משקפי השמש שלי? ...הדמעות

ואנחנו עוזרים לאט בין המתיים
לכל אחד מהם ספור גדול מהחיים
לדפון, למוסיקאי, לסופר ולבטלן
כלם קלבניקים, כלם טמונים כאן

ובשלונו לפי חודש את יענקלה שלנו

למנוחת עולמים בקבוץ בו נולדנו
עלה בדעתנו שאולי צריכים היינו
לשוב ולחשוב טוב טוב לפני שעזבנו
מישהי אחרת ממקום אחר פתחה פרושה
שגם היא בבוא היום תטמן במשק
אז חשבתי שקדאי להזכיר לבלנו
שנכות אבות זו (כמעט) נגזלה מאתנו
או אז הקרב על הבית התעורר בגדול
ואם הופכים שולחן אז הופכים את הכל
שוב מתכנסים, עושים חושבים
על כבוד צלע הקר, על חשיבות הברושים
ודי בהפתעה נפל דבר וכבר הוחלט:
זכות אבות (ואימהות) לכל מי שכאן נולד!
וכך, באדמת העמק החומה, הטובה
בערוב היום, אם רק נבקש, נתפוס שלוה...

עד 120!

כתבה: אפתי אשכול
התפרסם: בעיתון "הארץ"
ואני מפרסם ברצון לפי בקשתה
של אסתי

חב"דניקים

שיחה עם ד"ר עמיקם רשף, בן הקיבוץ ונוירולוג בכיר בבית החולים
"העמק", ועם אשתו רחל; איך הפגישה אותם יד המקרה; על תהליך חזרתם
בתשובה; על המכתב הגורלי לרבי ועל הדילמה בפניה ניצב עמיקם

ולקלוט. אבל בתקופה שבה לימודים לא היו במרכז העניינים בסדר העדיפות, לא תמיד יש מוטיבציה להשקיע. כך גם בכיתות י"א-י"ב, אצלי הן היו יותר דשא. אבל השובבות הבולטת שלי הייתה בכיתה ט'. תתפלא אולי לשמוע, הקורס במרקסיזם השפיע עלי – הפכתי לרציני יותר, דבקתי באידיאולוגיה, התחלתי להתווכח עם הוריי. אבא היה מרגיע אותי: "אל תיקח הכול כל כך ברצינות", וסיפר לי מה שעשו ראשי המשטר הקומוניסטי למתנגדי השלטון.

גולני שלי

גם הצבא היה בעייתי: הייתה לי תופעה שהביטוי שלה היה שאיני יכול להגיע לראייה חדה עם משקפיים. באותה עת לא היו עוד עדשות מגע, שיכולות לפתור את הבעיה. אבל לא ויתרתי, נלחמתי להגיע ליחידה קרבית. בתחילה שלחו אותי לתפקידים של ג'ובניקים, אבל אני לא השלמתי, נלחמתי כדי שיעלו לי את הפרופיל, נעזרתי בנתן שחם שהיו לו קשרים עם קצינים גבוהים, והודות לכך העלו לי את הפרופיל וגייסו אותי לגולני. **גדוד 13, פלוגה ג'** – לוחם מן המניין.

חבר מאיטליה

אחרי הצבא יצאתי מהקיבוץ כדי למצוא עבודה שתממן לי טיול בחו"ל. עבדתי אצל קבלן בגבול רצועת עזה. הפעלתי טרקטור, שמשך מתקן שעשה "דרך טשטוש", כדי שגששים יוכלו לגלות אם מישו חצה את הדרך במהלך הלילה. יצאתי לטיול באירופה עם חבר שלי מהצבא, שמיד אחרי השירות החל ללמוד רפואה באיטליה, לא בזבז את זמנו, הוא כבר היה בשנה השנייה. הייתה לו מכוננית "טרנטה" ויחד חרשנו את כל אירופה. שמעתי ממנו על לימודיו וכך החל להיוולד אצלי הרעיון ללמוד רפואה. אבל עמדו בפניי מכשולים: לא הייתה לי תעודת

עמיקם נולד וגדל בבית אלפא, בן למישה וזהבה, אח צעיר לעדנה (מן) ושולה (רשף).

- אילו זכרונות יש לך מהילדות בחברת הילדים ומהמוסד החינוכי? שמעתי סיפורים לפיהם היית "שובב גדול".

וואו, אכן הייתי שובב גדול בשנים מסוימות. השתייכתי לקבוצת "עומר" בבית הספר, עם עופר לנס ז"ל, רפי בן-דוד ז"ל, איריס אגוזי ז"ל, ויבדל"א – יהודה איתן, אבינועם סלע, אילת גדות, מאירה אלוני ארבל, ענת גנו, מירב ניישולר, אמיר יפה. מה שזכור לי – זו הייתה כיתה מאוד אקטיבית, לוחמנית, הרבה קרבות. המורה שלנו הייתה מאירה הכהן ז"ל.

במוסד החינוכי השתייכתי לקבוצת "תדהר". בשנים הראשונות, מה שנכון, בקושי ישבתי בכיתה. נמצאתי בחוץ יותר מאשר בתוך הכיתה.

- רחל, היית מאמינה?

כשגרנו בתל אביב, באתי פעם לקנות בגדים בחנות, אותה ניהלה אביבה (סימנטוב) בת בית אלפא. החנות הייתה מלאה, ואביבה אמרה בקול רם: "אתם רואים את האישה הזו, היא נשואה לשובב הכי גדול בקיבוץ, אבל הוא יהיה רופא!"...

עמיקם: אם אני מסתכל לאחור לעבר השנים הראשונות במוסד, הייתי באמת סוג של "היפר אקטיבי". אבל אז לא ידעו לטפל בתופעה, למעשה כלל לא התייחסו ברצינות לכך. המורים העדיפו להוציא אותי, מאשר לנסות לטפל בבעיה שלי. בדו"ח השנתי כתבו: "הוא יכול יותר, אבל אינו ממצה את עצמו"...

בכיתה ט', כבר קצת גדלתי, ואז העביר לנו יחיאל קדמי קורס במרקסיזם. היום אפשר לצחוק על כך. אבל אז, זה תפס אותי מאוד חזק – מין תיאוריות יפות שעושות סדר בעולם, הכול בשחור-לבן.

הזכרתי כבר את עובדת היותי היפר אקטיבי, והייתי צריך להשקיע המון מאמץ כדי להתרכז

בגרות, לא היה כלום. אבל המוטיבציה ללמוד רפואה הייתה מאוד חזקה, ולא ויתרתי לעצמי למרות הקשיים שניצבו בפניי, ועוד אדבר על כך בהמשך.

- איך באמת אתה מסביר את הדחף הזה?

אני באמת לא יודע. אני חושב שאולי זה נובע ממקום שרציתי להוכיח את עצמי. עד אז נחשבתי ל"לא רציני" – מה שאחרים כינו "שובב" – לא הצלחתי לגלות את עצמי ולהגשים את עצמי. הסיפורים של חברי מאוד משכו אותי, הוא כבר החל בעבודה מעשית בבית חולים, משחו החל לנבוע מתוכי. הוא ריתק אותי, ואני קיבלתי החלטה.

מקריאות גורלית

חזרתי מהטיול ואז הכרתי את רחל,

ששימשה גננת בבית אלפא.

רחל: אני בת מושב דבורה שבתענך, וכאשר

הגעתי לקיבוץ ביקשו מעדנה (אחותו) לעבוד איתי. זו הייתה שנה ראשונה שביית אלפא לקחו גננת שכירה ורצו להבטיח שכניסתי תהיה כפי שציפו. בצבא הייתי מורה חיילת, עבדתי בקיבוץ משגב-עם, הבאתי המלצות, אבל הרגישו צורך שתהיה לי מלווה שתחנוך אותי. באותה תקופה הייתי עדיין חילונית.

באחד הימים הגעתי בבוקר לגן ועדנה מספרת

לי שבאותו יום אחיה (עמיקם) אמור לחזור מחו"ל. ואני שואלת לתומי: "בטח תסעו להביא אותנו?", ועדנה עונה: "לא, הוא ילד גדול, יסתדר לבד". ואני ממשיכה: "איך הוא יגיע בלילה? סעו להביא אותנו". ועדנה בשלה: "מקסימום הוא יישן בשדה התעופה ומחר יגיע". המשכתי להתעקש, ועדנה טוענת: "אבל תורי להשכיב בערב". לא היססתי: "אני אחליף אותך בהשכבה, נסתדר". במהלך היום עדנה שינתה את דעתה, גייסה את מוטי (בעלה) והם נסעו לנתב"ג להביא את עמיקם. כאשר סיימתי את ההשכבה חזרתי לדירתי, כעבור זמן הם הגיעו. מוטי סיפר לי שבדרך הוא "עבד" על עמיקם: "יש גננת חדשה, כדאי לך"... ועדנה הוסיפה: "כן, היא עובדת איתי, ובזכותה באנו לקחת אותך".

למחרת בבוקר באתי לעבודה, אפילו הקדמתי קצת. עדנה הגיעה ואמרה: "רחליה, יש המלטה

ברפת, קחי את הילדים ולכו מהר לשם". כאשר הגענו ראיתי את עמיקם עומד שם. הוטרנר בדיוק הסביר לילדים דברים הקשורים להמלטה ולהתנהגות העגל.

ואז עמיקם שואל אותי: "את פעם ראית

חליבה אוטומטית?". האמת, עד אז, במושב

ובקיבוץ הקטן חלבו ביד, וזה מה שידעתי.

עמיקם הוסיף: "אז תבואי לכאן בערב, בשעה שאני חולב, ותוכלי לראות איך מתנהלת חליבה אוטומטית".

מפה זה התחיל וכל היתר היסטוריה, כמו

שאומרים.

- זה כמונן סיפור מדהים, שבו הכול כאילו

קורה במקרה, אבל אולי באמת יש מי שמכוון

את העניינים...

רחל: בערב ראש השנה אמר לי עמיקם שלקח

רכב והציע שיוביל אותי לבית הוריי, כדי שאוכל

לברך אותם ב"חג שמח". הסתבר לי שחשב על

הכול. אני דווקא רציתי להימצא עם אימא בחג,

משום שאבי נפטר באותה שנה, אבל עמיקם

הפעיל מערכת שכנוע כדי שאבלה דווקא בקיבוץ

ואראה איך נראה חג בקיבוץ גדול בעל מסורת

תרבותית. נסענו לבית משפחתי, וכאשר נכנסנו

הבייתה עמיקם התפעל מריחות התבשילים.

אימא, שעד אז לא שיתפתי אותה, הייתה

מופתעת מכך שהבאתי חבר, ושאלה בסקרנות:

"מי זה?", ועניתי: "חבר שלי, ואיתו

אתחתן"!... אימא הגיבה: "נחמד, נחמד". בדרך

מדבורה לקיבוץ דיברנו כל הדרך, ולאט לאט

אמרתי לעצמי: "הוא בהחלט שווה, יכול לצאת

מזה משחוי". כשהגענו לקיבוץ קיבלה אותנו

סבתא סוניה: "איך זה לא אמרת לי שיש לך

חברה כל כך נתמדה?".

עמיקם: מלחמת יום כיפור (1973) דחתה את

חתונתנו. רחל נסעה לדבורה לצום בקרב

משפחתה. אותי גייסו לתקופה ארוכה ואת

הקשר בינינו הידקנו באמצעות מכתבים.

רחל: למחרת, ביום ראשון הגיע צבי סולניק

והודיע לי כי התקשרו מר"מ 2 ואני מגויסת.

מורות-חיילות נהגו אז לעבור קורסים לעזרה

ראשונה, וגם אני נקראתי לשירות.

עמיקם: כפי שכבר סיפרתי, את ההחלטה

ללמוד רפואה קיבלתי בעיקר בהשפעת חברי

שכבר למד באיטליה. לא ידעתי כמה קשיים עוד

יעמדו בפניי ואיזה מאמץ יידרש ממני.

תגלית מהפכנית

תוך כדי (כרגיל, במקרה כמובן) פגשתי בארץ חבר שלי מהשירות בצבא בשם מוטי גל. התחלנו לדבר והגענו לענייני יהדות, נושא שאף פעם לפני כן לא נחשפתי אליו. הסתבר לי שאותו חבר חזר בתשובה. אני מניח שהייתי נתון באותה עת לריקנות נפשית ומבחינת הצורך הרגשי, הנפשי והשכלי, הייתי בתקופה של חיפוש. המשכנו לדבר והגעתי לכך שהתחלתי לקחת שיעורים ביהדות, והנושא מאוד תפס אותי, עד-כדי-כך שהחלטתי לבטל את הכוונה לנסוע ללמוד בדרום אפריקה.

הנוירולוגיה מועדפת

בעקבות כך החלטתי לבחור בנוירולוגיה (חקר העצבים) כמקצוע להתמחות. אחת הסיבות לכך: מכיוון שיש לי בעיות עיניים והראייה אינה טובה, המקצועות הכירורגיים לא באו בחשבון. אגב, בתקופת הסטאז', בה עוברים בין המחלקות, חשבתי דווקא על פסיכיאטריה, שעניינה אותי מאוד. אבל כאשר הגעתי לבית חולים פסיכיאטרי, ונתקלתי מקרוב בחולים, לא יכולתי להתחבר לכך. נכון שהמיועדים לעבוד בתחום הפסיכיאטרי עוברים הכשרה מיוחדת לכך, אבל הקושי שהרגשתי היה גדול מדי. בזמן הסטאז', עברתי במחלקה הנוירולוגית באיכילוב, והתחום הזה בהחלט תפס אותי. מי שניהל אז את המחלקה היה פרופ' עמוס קורצ'ין, רופא בעל שם, שהיה מוכן לקבל אותי להתמחות באופן מיידי, רק שאתן תשובה חיובית.

למעשה, התקדמתי בשני מסלולים מקבילים: **התחלתי את ההתמחות באיכילוב, והתקרבותי עוד יותר לנושא הדתי.**

בשלב הזה, רק אני מתקדם בנושא הדתי. רחל אמנם באה מבית מסורתי, אבל אני, ברגע שהניצוץ התעורר באופן חזק, שאפתי להתקדם מהר ככל האפשר. ואכן באחד הימים באתי הביתה – כבר עם כיפה - ואמרתי: "רוח'לה, זהו, צריך להזיז את העניינים, זה לא עובד ככה!".

רחל: החבר שלו שייך, מאוד לחץ לכיוון דרום אפריקה, בעיקר מהשיקול הכלכלי וטען: "זו הזדמנות מצוינת לרווחה כלכלית". מכיוון שעד

בינתיים התחתנו, עזבנו את בית אלפא, רחל מצאה עבודה כגננת בבית אורן, ואני התחלתי ללמוד במישלב כדי להשלים בגרות. דווקא עברתי טוב את הבגרויות, אבל נדרשתי גם לבחינה פסיכומטרית, שאותה דווקא לא עברתי. נרשמתי לכל הפקולטות שפעלו אז בארץ, אבל לא האמנתי שאתקבל, משום שסוף הקבלה היה גבוה. למעשה, התחלתי לתכנן לימודים בחו"ל, כפי שעשה חברי. עברתי קורס למאבטחים, כדי לעבוד כמאבטח בשגרירות ישראלית, מזה להתפרנס ולממן את הלימודים. לגבי רחל, תכננו שתעבוד כגננת או מורה לעברית. התחלנו ללמוד לעצמנו איטלקית, כדי להכין את עצמנו לחיות באיטליה, ואז ממש ברגע האחרון קיבלתי הודעה שהתקבלתי לאוניברסיטה בתל אביב – הפתעה משמחת!

בקושי התקיימנו

התחלתי את הלימודים וגיליתי עוד קושי לא פשוט: הרגלי הלמידה שהבאתי איתי מ"גלבוע", דרשו ממני מאמץ רב, ורחל ראתה בעיקר את הגב שלי... התגוררנו בתל אביב, בינתיים גם החלו להיוולד הילדים, ומכאן אפשר להבין שרחל נשאה בעיקר העול של אחזקת הבית וגידול הילדים, ולמעשה גם הייתה הגורם המפרנס העיקרי. הפרנסה היוותה באמת בעיה. אני עבדתי בעבודות שונות ככל שיכלתי: במשך שנתיים שימשתי מאבטח בעבודת לילה בשדה התעופה, בהמשך עבדתי בבית סיעודי בתל אביב – עשיתי משמרות לילה וביום התייצבתי ללימודים. לפעמים הייתי ממש מותש.

הסתיימו שש שנות הלימוד והתחלתי את הסטאז'. בינתיים חברי, שהגיע להשתתף במלחמה, ניצל את ההטבה והמשיך את לימודיו בארץ ואף השלים אותם. כאשר החל את ההתמחות שלו, העדיף לעשות זאת בדרום אפריקה! הסתבר שהרפואה שם הייתה טובה, נוח יותר להסתדר מבחינת רמת החיים, ומקבלים כמעט את כל אחד. שמרנו על קשר והחלטתי שעם סיום הסטאז', גם אני אסע עם משפחתי לדרום אפריקה, כדי לעשות שם את ההתמחות. כבר התחלתי לעבוד על השלמת הניירת הדרושה.

לזמן מסוים ואלך ללמוד בישיבה, כדי לקבל כלים יותר רציניים בתחום הדתי". זה נראה לי הפתרון הנכון ביותר לאותו זמן. הבנתי שהחיים הדתיים אינם רק אמונה ערטילאית, אלא אורח חיים – לקיים מצוות, לחיות על פיהן, ללמוד תורה. ישנן מספר תפילות במשך היום שצריך להקפיד עליהן; אתה רוצה לאכול – עליך לברך, סיימת לאכול – עליך לברך; ישנה השבת עם כל מה שמותר ואסור, עולם אחר. ידעתי שאיני יכול להמשיך בכפילות הזו. אמרתי לרחל: "זהו גברתי, אני מתכוון לעזוב את עולם הרפואה".

רחל: לבועז, הבן השני שלנו, מלאו שלוש ועמיקם אמר: "בואי נקנה לו כיפה". אני עדיין חילונית, לבושה בהתאם, עדיין לא החלטתי כלום, ממשיכה לעבוד בגן שלי ברמת אביב. עמיקם באותו שלב היה עדיין עם כיפה סרוגה, אני מקווה שכולם יודעים את ההבדל בינה לבין כיפה שחורה. אמרתי לעמיקם: "אתה כל כך רוצה, תחזור בעצמך. תשאיר אותי ואת הילדים היכן שאנו נמצאים". אני מכירה אותו – אין באמצע, זה הכול או כלום. וכשהוא רוצה משהו, זה חייב להיות עכשיו, כרגע מיד.

הלכנו ברגל מגבעתיים לרמת גן, ואני רואה שם שלט: "בקרוב ייפתח כאן בית חב"ד". וליד אני רואה חנות לתשמישי קדושה. הצעתי לעמיקם: "הנה, היכנס וקנה לו כיפה כפי שרצית". נכנסנו, עם בועז ונעמה, ובעל החנות הוא מוטי גל, אותו חבר ותיק שלנו, שגם הוא שירת בגולני וחזר בתשובה, והוא כבר רב ממש. הוא מסתכל עליו, מזהה אותו והם מתחילים לדבר ביניהם. אני יצאתי עם נעמה לקנות לה משהו בחנות אחרת. עמיקם מספר למוטי על כך שהוא כעת במילואים, ועל כך שאינו מסתדר עם הלימודים, הוא מתאר כמה קשה הוא עובד, ועל כך שקיבל החלטה לעזוב כעת את הלימודים וללכת לישיבה. מוטי הופתע והציע: "לא עושים דבר כזה בקלות, אתה חייב להתייעץ עם בר-סמכא, בוא נכתוב מכתב לרבי מלובאביץ".

זוהי מה שייעץ הרבי

עמיקם: כך היה נהוג ומקובל, כאשר אתה נמצא בהתלבטות קשה, אתה מתייעץ עם הרב שלך. לי לא היה, ובדרך כלל כולם מתייעצים עם הרבי מלובאביץ.

אז חיינו כל הזמן במצוקה כלכלית, אי אפשר היה להתעלם מההזדמנות שנקרתה בדרכנו. אימא שלו בדיוק חזרה מביקור בדרום אפריקה, ואני הפצרתי בעמיקם: "סע לפגוש אותה ותברר אם כל מה שהחבר מספר אכן קורה". בתנו הבכורה עמדה לעלות לכיתה א', וביקשתי שיבדוק: היכן אפשר ללמוד שם? עמיקם יצא לחיפה בעת בוקר, ואינו חוזר. כבר לילה, איפה הוא? כמה שעות הוא מבלה שם? מה קורה? שכבתי במיטה והעברתי את הזמן בקריאת הספר של יהושע בר-יוסף: "אפיקורוס בעל כורחו". ואז עמיקם מגיע ובידו שקית. התפלאתי, הרי יצא ללא שקית, מה יש בתוכה?

ימים של הכרעה

- טלית, תפילין?

תפילין. עמיקם מתיישב מולי ליד שולחן העבודה שלו ואומר: "רוח'לה, אנחנו לא נוסעים לדרום אפריקה, אנחנו חוזרים בתשובה!". הייתי בטוחה שנטרפה עליו דעתו. למרות שבת בית אלפא, אראלה (ביתם של מלכה'לה וגברוש) כבר חזרה בתשובה, וכך גם אלי מירב.

עמיקם: ביום שכבר הגעתי לחיפה, נכנסתי גם לבית חב"ד, שם פגשתי אדם שהיה ידוע כמשפיע. למעשה, תכננתי שאשמע על דרום אפריקה ועל החזרה בתשובה, אבל ככל שעבר זמן דווקא הקשר ליהדות התחזק. קשה להסביר, כי עברתי תהליכים רגשיים ושכליים, בו-זמנית. כשהגעתי לנושא של היהדות, התחלתי להרגיש שאצלי בפנים הכול מתחבר. לא יכולתי להתעלם מכך, מאוד בער לי לממש זאת. יחד עם זאת, לימוד המקצוע הרפואי דורש המון, ככל שהתקדמתי התקשיתי לעשות את שני הדברים במקביל ברמה שנדרשתי לכך. אפילו מבחינת הזמן – בתקופת ההתמחות אתה נדרש למשמרות לילה ולמשמרות יום ארוכות, שלא לדבר על להיות עם המשפחה ולתפקד כבעל ואבא. מצאתי את עצמי במצוקה גדולה, וגם רחל הייתה בסוג של טראומה.

הייתי במילואים, בשנה השנייה להתמחות, כשהיה לי מאוד קשה לשלב את שני הדברים ביחד, ושם היה לי שקט, ישבתי ולמדתי, ואמרתי לעצמי: "וואלה, אני לא יכול להמשיך ברפואה, העסק נגמר, זהו! אעזוב את הרפואה

חילוקי דעות

- מה אומרת משפחת רשף בבית אלפא על

כל המהלך הזה שאתה עושה? יושבים שבעה?

(שניהם פורצים בצחוק) **עמיקם**: היו שתי

גישות – אימא זהבה התנגדה למהלך החזרה

בתשובה. היא עשתה דברים באופן סמוי, למשל:

כאשר הם ביקרו אצלנו, הייתה מביאה לכאן את

"חותם" ו"על המשמר" ומשאירה אותם אצלנו,

כאילו במקרה. אימא באה במקור מבית חסידי

ועשתה בעבר את "מרד הבת". עזבה את הבית,

למדה גנת בחו"ל, עלתה לארץ כחלוצה, הגיעה

לבית אלפא מרמת יוחנן, התחתנה עם אבא שלי

מישה, ולא רצתה לשמוע על החזרה בתשובה

שלי. אצל אבא שלי, שגדל בבית מתבולל, לא

התפתח אנטי. הוא קיבל את גישתי ובחירתתי.

אבל תתפלא לשמוע, אימא גם התנגדה

להחלטתי ללמוד רפואה וטענה: "השתגעתי? ישר

לקפוץ לפסגה? תיקח משהו באמצע". אתה

מבין, במקום לשמוח ולהתגאות...

רחל: זהבה לא האמינה שעמיקם מסוגל

להצליח במשימה כה קשה. היא התפלאה:

"אתה יכול?"

עמיקם: בוא לא נשכח שהייתה לי באמת

היסטוריה לא מוצלחת בלימודים, ופה נדרשו

השקעות קשות פי כמה וכמה.

החיים בפנסיה – סוף סוף יש זמן

- אז הרבי מנחה אותך: שלב בין שני

הכיוונים, אל תוותר ואל תעזוב. איך אתה

מתקדם?

עמיקם: כמובן שעשיתי את מה שהמליץ,

אבל בסופו של דבר השילוב יצא על חשבון

העניין הדתי, כי המקצוע הרפואי מאוד שאב

ודרש ממני השקעה גדולה ובלתי פוסקת, שלא

לדבר על הצורך להתעדכן כל הזמן. יש לי המון

חולים ומטופלים, אני צריך לקרוא עליהם

וללמוד את הבעיות שלהם, צריך לדעת מה

לעשות ולתת תשובות – עולם ומלואו.

האמת שאת הזמן הנדרש לחיזוק העולם

התורני מצאתי רק לאחר שיצאתי לפנסיה. סוף

סוף התפנה לי זמן ואני יכול להקדיש. יש כאן

בעפולה "כולל", הולך לשם שלוש פעמים בשבוע,

ואני לומד שם גמרא, דבר שלא עשיתי אף פעם.

רחל: אני קיבלתי את ההצעה, היא נראתה לי

נכונה ואמרתי: "מה שהרבי יאמר, מקובל עלי,

כך נעשה". בעזרת מוטי הם ניסחו מכתב לרבי

ושלחו אליו. אני אמרתי לעמיקם: "אתה

השקעת את נשמתך בלימודים. אני לא

התחתנתי איך רופא. אנחנו עברנו כל כך הרבה,

אם אתה עוזב את הרפואה, אחרי שהתקבלת

להתמחות במחלקה אולי הכי טובה בארץ, אצל

פרופ' קורצ'ין שמטפח אותך, אין לי בעיה – יש

לי אימא שחיה לבד, אני לוקחת את הילדים

ועוברת להתגורר אצל אמאי! אחרי כל המאמצים

שעשית, אתה ככה במחי יד זורק הכול?"

הוא חזר לבסיס הצבאי, ואני נשארתי

להתבשל עם עצמי, אבל מרגיעה את עצמי: הוא

לא יעז לעזוב אותי. כעבור כמה ימים אני

מוצאת בתיבת הדואר מכתב מארה"ב. במבט

ראשון היה לי ברור שהמכתב הוא משולה

אחותו ולא התייחסתי. בערב אמרתי לעצמי: זו

אחותו, מותר לי לפתוח. מסתכלת ורואה

שהמכתב הוא בכלל מהרבי מלובאביץ'. אני

מתקשרת למוטי גל, מספרת לו בהתרגשות,

והוא מבקש בסקרנות רבה: "תקריאי לי בדיוק

מה כתוב".

עמיקם: המכתב שמור אצלי עד היום. מה

שהרבי כתב, וזה מאוד הרגיע את נישמתי:

"לעשות עיתים לתורה, בקרב כלל רופאי

ישראל". כלומר, עליך לשלב בין שני הדברים!

אתה לא צריך לבחור בין שני התחומים. השתמע

מכך: אתה גדלת והכנת את עצמך להיות רופא,

ואינך יכול לעזוב את הרפואה. השליחות שלך

היא הרפואה. עכשיו, הרבי מייעץ, אי אפשר ככה

סתם להתעלם. לעצמי חשבתי שהוא יבין את

הקשיים שלי ויחזק את החלטתי, שהרי אני

מעדיף את התורה. אבל הוא עודד אותי להמשיך

במצב שהיה כל כך קשה עבורי, לעשות את

המאמץ ולא לוותר.

הקושי עבורי נובע בין היתר משום שלא

גדלתי בעולם הזה, וזה עולם שדורש לרכוש את

כל הכלים מהתחלה. הייתי הולך לשיעורי ערב

ולילה, לאחר תורנויות ארוכות, הייתי חצי

ממוטט.

- האם היית שלם כל השנים לגבי הבחירה שלך בנוירולוגיה?
כן, בהחלט. אגב, נכנסתי לעוד תחומים, כמו חברות בוועדות של הביטוח הלאומי שאמורות להעניק נכויות. לא אהבתי זאת, אתה צריך להתעמת עם אנשים שבאים כדי לזכות בפיצויים, ואתה צריך להיות אובייקטיבי, למרות שרבים משוכנעים שאני מקפח אותם. המון עימותים, עבודה לא נעימה.

בשבח הקנאבים

- אתה מורשה לתת רשיון לשימוש

בקנאביס? התחום הזה הוא בעייתי?

התחום הזה הוא בעייתי משום שהוא נמצא תחת רגולציה, וחייבים ללכת לפי הנהלים. הפחד של משרד הבריאות הוא שלא תהיינה התמכרויות, ולא יתחילו לספק את החומר לנרקומנים. אתה נמצא בין הפטיש לסדן, כי באים אליך אנשים שמספרים סיפורים, ואתה צריך לבדוק אם מה שהם מספרים הוא אמיתי, או שהאדם הפונה רוצה לנצל אותך, כדי לקבל את הקנאביס יותר בזול. צריך להבין שמי שאינו מקבל אישור, קונה את החומר בשוק השחור, ואז החומר יקר יותר. אני בודק היטב מסמכים, אם כי קורה לפעמים שאני נופל בפח. ממילא הוא צורך זאת, אבל ללא הגושפנקא של משרד הבריאות מדובר בפער כספי משמעותי. הצטבר אצלי ניסיון ויש לי יכולת להביט על האדם הפונה ולומר לעצמי אם הוא דובר אמת. מעניין, שאנשים הסובלים מכאב מקבלים במרפאות הכאב תרופות נרקוטיות חזקות, עם תופעות לוואי קשות, אבל שם, משום-מה, אינה רגולציה דומה. קנאביס היא תרופה הרבה יותר ידידותית, אני מאמין בה. אני רואה את האפקט שיש לו על אנשים – עוזר מאוד לתיפקוד. אנשים אומרים לי: בכל יום אני מודה לך מחדש! מדובר בחומר מאוד אפקטיבי, יחסית מרגיע, עוזר לישון, מוריד כאב, משפר מצב-רוח, מחזיר אנשים לתיפקוד, עם תופעות לוואי מועטות.

הולכת בעקבותיו

- מתי את מיישרת קו איתו בנושא הדתי?

רחל: בערך לאחר שנה האדון הפסיק לאכול בבית, והבנתי שהסיבה לכך היא שהמטבח אינו

צמצמתי את היקף משרתי כרופא ואני עובד חלקית באופן פרטי ומקבל מטופלים ב"אסף". אני ממשיך לעסוק בנוירולוגיה, וגם בנושא הקנאביס, שאני מאוד מאמין בו. יש בכך פרנסה, אבל בעיקר אני שמח לראות את ההצלחה של הטיפולים האלה. הקנאביס מאוד עוזר לאנשים לעומת התרופות הרגילות.

בית החולים "העמק"

- איך בכלל הגעת לבית החולים בעפולה?

שום דבר לא הלך קל. לאחר שסיימתי את ההתמחות הייתה תוכנית להגיע לבית החולים בנהריה. לא רציתי להישאר באיכילוב, למרות שהיה מובטח לי מסלול קידום, שיכול להיות שהיה מביא אותי בהמשך להיות פרופסור. האמת, לא אהבתי את העבודה המחקרית שאותה היה צריך לבצע בצמוד לעבודה עם פרופ' קורצין. התרשמתי שבמרבית המחקרים אין ממש, ולכן לא אהבתי את זה. אהבתי לטפל באנשים, זה מה שמשך אותי.

העניין של נהריה לא הסתדר, ומנהל המחלקה בעפולה שהתמחה איתי באיכילוב, כאשר נפגשתי איתו הציע שאצטרף לצוות בעפולה, וכך הגעתי. צריך לדעת שבעפולה אין מחלקה לאישפוז, יש יחידה ובה כל מכשירי הבדיקה. זה נראה לי מתאים. הגענו לכאן ב-1987 ועבדתי מעל ל-30 שנה, עד סוף השנה שעברה. מה שמאוד מצא חן בעיניי היא העצמאות לה זכיתי.

- הפכת לרופא בכיר בתחום שלך. איך אתה

מצליח להיות מעודכן כל השנים בכל החידושים בתרופות ובשיטות הטיפול? איך רופא שומר על מצב שבו הוא מתמצא בכל החידושים ומסוגל לתת למטופלים שלו את התשובה הכי טובה?
אל תשכח שאני עובד בבית חולים פריפרי, שאינו נמנה על הגדולים בארץ, ולפיכך ישנם דברים שלא עושים פה ואז נעזרים בגדולים. למשל, ניתוחי ראש. כאשר אני נתקבל במקרה שהוא "גדול עלי", אני מעביר את המטופל לבית חולים מרכזי. יש לנו כל הזמן השתלמויות, אני קורא כל הזמן חומר שמתפרסם, נוסע לעיתים להשתלמויות בחו"ל, מתקיימים בארץ מפגשים מקצועיים בכל כמה חודשים, קורא כתבי עת מקצועיים, נעזר בחומר הרב שנמצא בגוגל.

אפשר לתקן חלק מהדברים ואת זה אני מנסה לעשות עכשיו.
בתחום הרפואי עשיתי מה שיכולתי בתנאים שהיו.

- מה אתה עוד מאחל לעצמך בהמשך החיים?

(פורץ בצחוק) בריאות טובה, יחד עם אשתי.
בריאות וזוגיות טובה! שהמשפחה תמשיך להיות מלוכדת. ברוך השם, כולנו אוהבים זה את זה.
רחל: מסכימה עם מה שעמיקם אמר: שתמשיך להיות לנו בריאות טובה וזוגיות טובה. שנמשיך ליהנות מהבנים, הנכדים והנינים.

כתב: מיכאל

מתאים מבחינת הכלים ואופן הבישול. יום אחד בל"ג בעומר הוא מודיע לי: "מתקיימת תהלוכה ל"ג בעומר בתל אביב, ואני לוקח את בועז ונעמה". התלטי לנצל את הזמן, התקשרתי לרב של בית חב"ד בתל אביב, שידע על הפער ביני לבין עמיקם בנושא, (עמיקם: "היא הייתה מורדת") ואמר לו: "אל תאיץ בה, היא לא תעזוב את הבית". ולי אמר: "כשתרצי להכשיר את המטבח תבקשי, ואני אשלח לך בחורים שיעשו זאת". צלצלתי אליו, והוא אמר: "דווקא היום? אין לי בחורים". ענית: "או היום, או בכלל לא". כמובן ששלח שלושה בחורים, שהתחילו לעשות סדר במטבח – הורו לי מה לזרוק. בסוף היום גמרו, שטפו, ניקו, כתבו "בשרי" ו"חלבי" היכן שצריך. אני רואה שכמעט לא נשארו לי כלים, נסעתי לרמת גן, לחנות הכי מפוארת, וקניתי בלי סוף. בעל החנות עזר, הבין את המצב בו אני נמצאת, שמע את השיחה שניהלתי עם אמי, ואמר: "את יודעת שאת צריכה לטבול את הכלים". כמובן שלא ידעתי, והוא הציע: "אני אטבול ואביא לך את כל הכלים הביתה". בערב עמיקם חזר עם הילדים ולא האמין למראה עיניו – הפתעה גמורה. הכול היה מסודר ומוכן, אוכל חיכה בסירים החדשים. מבחינתי, זו הייתה נקודת המפנה: התחלתי ללכת לבית חב"ד, להשתתף בשיעורים, שמעתי הרצאות. היו דברים שידעתי מהבית, שהיה מסורתי, אבל בסך הכול גם אני נתפסתי לדת. **כך הפכנו לחב"דניקים לכל דבר ועניין.**

* * * * *

לרחל ועמיקם, המתגוררים בעפולה, חמישה ילדים. ארבעה הולכים בדרכם, ורק אחד "הוריד את הכיפה" בזמן השירות הצבאי. ניכר שעמיקם לא הכי מרוצה מכך אבל "נתתי לו לנהל את החיים שלו כפי שהוא מרגיש ומבין", ואני מזכיר לו: "כמו שאבא שלך אמר לך בזמנו"...

- כשאתה מסתכל לאחור, מהתקופה שבה התחלת לקבל החלטות, אתה מרוצה מכל מה שקרה לך? אתה מרגיש שאתה מאושר בחיידך?
אני חושב שכן. אם הייתי צריך לעשות זאת עוד פעם, יש להניח שעם ניסיון החיים שצברתי, הייתי עושה כמה דברים אחרת, אולי אפילו טוב יותר. היו לי אולי יותר ציפיות מעצמי בתחום הדתי, לא את כולן הצלחתי לממש, אבל עוד